

Javaslat a fogyatékosági támogatás és a rokkantsági járadék havi összegének emelésére

Ügyiratszám: 584-1-2021.04.13

Javaslatot előterjesztő: Mozgáskorlátozottak Egyesületeinek Országos Szövetsége (MEOSZ)

Javaslattevő: Mozgáskorlátozottak Egyesületeinek Országos Szövetsége (MEOSZ) és Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége (MVGYOSZ)

Javaslat támogatói:

Autisták Országos Szövetsége (AOSZ)

Értelmi Fogyatékosággal Élők és Segítőik Országos Érdekvédelmi Szövetsége (ÉFOÉSZ)

Siketek és Nagyothallók Országos Szövetsége (SINOSZ)

Siketvakok Országos Egyesülete (SVOE)

Javaslatot kapja:

Gulyás Gergely Miniszterelnökséget vezető miniszter

Varga Mihály pénzügyminiszter

Prof. Dr. Kásler Miklós emberi erőforrások minisztere

Fülöp Attila szociális ügyekért és társadalmi felzárkózásért felelős államtitkár (EMMI)

Nyitrai Zsolt stratégiai társadalmi kapcsolatokért felelős miniszterelnöki megbízott

Szekeres Pál a fogyatékos emberek társadalmi integrációjával kapcsolatos feladatok ellátásáért felelős miniszteri biztos

Dr. Tapolczai Gergely országgyűlési képviselő

Orsós Zsolt főosztályvezető Fogyatékoságügyi Főosztály (EMMI)

Budapest, 2021. április 13.

Tisztelettel

Kovács Ágnes
elnök
MEOSZ

A Mozgáskorlátozottak Egyesületeinek Országos Szövetsége javaslata a fogyatékosági támogatás, a vakok személyi járadéka és a rokkantsági járadék havi összegének emelésére

A Mozgáskorlátozottak Egyesületeinek Országos Szövetsége (MEOSZ) javasolja a súlyosan fogyatékos személyek esélyegyenlőségét elősegítő, havi rendszerességgel járó pénzbeli juttatások, a fogyatékosági támogatás, illetve az ezzel egy tekintet alá eső vakok személyi járadéka és a rokkantsági járadék évenkénti emelésének garantálása mellett, ezen ellátások havi összegének a jelentősen megváltozott társadalmi-gazdasági környezethez való megfelelő és arányos mértékű igazítását. Évek óta tapasztalható, hogy a nemzetgazdasági átlagbér gyorsabb ütemben emelkedik (a KSH adatai alapján évi 8-12% közötti mértékben), ehhez képest csupán az inflációval korrigált pénzbeli ellátások értéke számottevően csökken.

A fogyatékosági támogatás, a vakok személyi járadéka és a rokkantsági járadék három olyan ellátástípus, mely a súlyos – mozgásszervi, látási, hallási, illetve értelmi – fogyatékoságból eredő anyagi hátrányok kompenzálására hivatott. Az ellátások jelenlegi, a gazdasági hatásokat nem követő összege az érintettek részére nem nyújt valódi anyagi segítséget, a súlyosan fogyatékos állapotból eredő társadalmi hátrányok mérséklésére alkalmatlan.

Fogyatékosági támogatás

A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény (Fot.) szerint fogyatékosági támogatás két összegben adható a súlyosan fogyatékos ember önkiszolgálási képességétől függően. Ha a jogosult önkiszolgálási képessége nem hiányzik alacsonyabb, míg ha a jogosult önmagát kiszolgálni nem tudja, így mások segítségére szorul magasabb összegben adható. A Magyar Államkincstár Nyugdíjfolyósító Igazgatósága adatszolgáltatása alapján 2020 októberében összesen 107 479 fő részére folyósítottak fogyatékosági támogatást, közülük

- 48 242 fő részesült alacsonyabb mértékű fogyatékosági támogatásban;
- 59 237 fő pedig magasabb mértékű fogyatékosági támogatás kapott.

A fogyatékosági támogatás felülvizsgálatára 2013-ban került sor, ekkor módosultak a Fot-nak az ellátás havi összegének meghatározására vonatkozó szabályai. Így 2013. június 1-jétől az ellátás összege nem az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegéhez igazodik, hanem egy meghatározott összeget jelöl meg folyósítandó ellátásként, mely ezt követően évente a mindenkori nyugdíjemelés mértékével egyezően emelkedik. Jelenleg az alacsonyabb összegű támogatás 24 335 forint, a magasabb pedig 29 713 forint. Ez a központi költségvetésben havi kiadásként hozzávetőleg összesen 2,8 (1,2 m és 1,7 m) milliárd forint kiadást jelent.

Fogyatékosági támogatás összegének alakulása

Év	Alacsonyabb összegű	Magasabb összegű
2001	9 155 Ft	14 648 Ft
2002	10 050 Ft	16 080 Ft
2003	14 170 Ft	17 440 Ft
2004	15 080 Ft	18 560 Ft
2005	16 055 Ft	19 760 Ft
2006	16 770 Ft	20 640 Ft
2007	17 635 Ft	21 704 Ft
2008	18 525 Ft	22 800 Ft
2009	18 525 Ft	22 800 Ft
2010	18 525 Ft	22 800 Ft
2011	18 525 Ft	22 800 Ft
2012	18 525 Ft	22 800 Ft
2013. 06.30.	18 525 Ft	22 800 Ft
2013. 07.01.	19 500 Ft	24 000 Ft
2014	19 968 Ft	24 576 Ft
2015	20 327 Ft	25 018 Ft
2016	20 652 Ft	25 418 Ft
2017	20 982 Ft	25 825 Ft
2018	21 785 Ft	26 813 Ft
2019	22 373 Ft	27 537 Ft
2020	23 160 Ft	28 506 Ft
2021	24 143 Ft	29 713 Ft

Vakok személyi járadéka

Ez az ellátás az 1972-től történt bevezetése óta illeti meg a vak személyeket, célja a látássérültségből eredő anyagi hátrányok kompenzálása. Az ellátásra való jogosultság feltételeit a vakok személyi járadékának bevezetéséről szóló 1032/1971. (VII. 14.) Korm. határozat végrehajtásáról rendelkező 6/1971. (XI. 30.) EüM rendelet rögzítette.

A vakok személyi járadéka mostanra egy ún. kifutó ellátás lett, hiszen a súlyosan fogyatékos személyek által – több fogyatékosági csoportra is kiterjedően – igénybe vehető fogyatékosági támogatás bevezetésével 2001. július 1-jétől új megállapításra már nem kerülhet sor.

Fontos hangsúlyozni, hogy a vakok személyi járadéka, valamint a súlyos látási fogyatékoság alapján járó fogyatékosági támogatás gyakorlatilag azonos jogosulti kör részére jár. A különbség csupán annyi, hogy míg a vakok személyi járadéka minden jogosultat azonos összegben illet meg, addig a fogyatékosági támogatás két féle összegben állapítható meg attól függően, hogy a jogosultnak hiányzik-e az önkiszolgáló

képessége, vagy sem. Az önkiszolgáló képesség teljes hiánya esetén a magasabb összegű támogatás jár. A Fot. 23/A. § (2) bekezdése alapján, ha a vakok személyi járadékában részesülő látási fogyatékos személy fogyatékosági támogatásra tart igényt, őt a fogyatékosági támogatás alacsonyabb összege illeti meg, ha önkiszolgálási képességének vizsgálatát nem kéri.

A vakok személyi járadékának kifutó jellegét jól tükrözi, hogy a Magyar Államkincstár a MGVYOSZ közérdekű adatigénylése alapján megküldött tájékoztatása szerint ebben az ellátásban jelenleg összesen már csak 3 137 fő részesül.

Az évek óta változatlan mértékű vakok személyi járadékának összegét is 2013-ban rendezte a Fot., amennyiben megállapította, hogy ez az ellátás 2013. június 1-jétől havi 16 160 forint összegben jár, 2014. január 1-jétől pedig a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló törvénynek a nyugellátások évenkénti rendszeres emelésére vonatkozó szabályai szerint, azzal megegyező mértékben emelni kell.

A vakok személyi járadékának összege 2021. január 1-től 20 008 Ft, ami 3 137 fő ellátásban részesülő személlyel számolva a magyar költségvetés számára közel 63 millió forint kiadást jelent.

Vakok személyi járadéka összegének alakulása

Év	Összeg
2013	15 360 Ft
2013 júniusától	16 160 Ft
2014	16 548 Ft
2015	16 846 Ft
2016	17 115 Ft
2017	17 390 Ft
2018	18 054 Ft
2019	18 672 Ft
2020	19 195 Ft
2020. október 22.	19 425 Ft
2021. január 1-től	20 008 Ft

Rokkantsági járadék

A rokkantsági járadék olyan élethelyzettel kapcsolatos ellátás, amikor igen nagymértékű az egészségromlás, és az olyan korai életkorban keletkezett, hogy az érintett a társadalombiztosítási ellátásokhoz szükséges minimális mértékű biztosítási, szolgálati időt nem tudta megszerezni. A rokkantsági járadék olyan embereknek ad rendszeres pénzbeli ellátásként segítséget, akik fiatalon, esetleg születésüktől kezdve kerültek nagyon súlyos egészségi állapotba (akiknek egészségkárosodása legalább 70%-os mértékű), sokszor életük során végig viselve az egészségi probléma, betegség, más fogyatékoság anyagiakban is megmutatkozó nehézségeit.

A rokkantsági járadékról szóló 83/1987. (XII. 27.) MT rendelet szabályozza a jogosultsági feltételeket és határozza meg az ellátás összegét. 2020. október 22-én hatályba lépett rendelkezés értelmében az ellátás összege 2021. január 1-től 40.310 forint havonta. A Magyar Államkincstár Nyugdíjfolyósító Igazgatósága adatszolgáltatása alapján 2020 októberében 33 273 fő részesült rokkantsági járadékban, ami a magyar költségvetés számára 1,3 milliárd forint kiadást jelentett.

Rokkantsági járadék összegének alakulása

Év	Összeg
2006	28 630 Ft
2007	28 630 Ft
2008	28 630 Ft
2009	32 610 Ft
2010	33 330 Ft
2011	33 330 Ft
2012	33 330 Ft
2013	33 330 Ft
2014	33 330 Ft
2015	33 930 Ft
2016	34 475 Ft
2017	35 025 Ft
2018	36 365 Ft
2019	37 350 Ft
2020	38 670 Ft
2020. október 22.	39 135 Ft
2021. január 1-től	40.310 Ft

A MEOSZ javaslata

Mindhárom ellátásfajta a nagyon súlyos fogyatékoságból eredő hátrányok kompenzálására hivatott, ezek a hátrányok igen széles területen jelentenek akadályt, kihívást az érintetteknek, megterhelő anyagi következményeket róva az egyébként is rossz egészségi állapotban lévő emberekre és családjukra egyaránt. Jellemzően nem a súlyosan mozgáskorlátozott, vagy más fogyatékoságban érintett emberek tudnak megjelenni a nyílt munkaerőpiacon, támogatott foglalkoztatásuk szintén nehézséget okoz, ezért kevesen tudják ellátásukat jövedelemmel kiegészíteni. Ugyanis számukra e három ellátás a biztos megélhetési forrás, melyhez jó esetben hozzáadódhat a munkavégzéssel elért kereset.

Ezért a MEOSZ javaslata arra irányul, hogy a magyar kormány fogyatékoságügyi politikai vállalásaival összhangban a fogyatékosági támogatás az önkiszolgálási képességtől függően havi 70 000, illetve 100 000 forintra emelkedjen. A rokkantsági járadék esetében az ellátás 120 000 forintra történő növelését, a vakok személyi járadéka esetében pedig

az ellátás 70 000 forintra való emelését tartjuk indokoltnak, mivel az ezen ellátásban részesülők esetében nem került sor az önkiszolgáló képesség vizsgálatára.

A MEOSZ javaslata alapján a jelenlegi helyett a több mint 140 ezer ember tisztességes mértékű ellátása a következő költségvetési kiadással járna:

Ellátás	Fő	Ellátás összeg	Jelenlegi költségvetési kiadás	Javasolt ellátás összeg	Költségvetési kiadás
Fogyatékosági támogatás alacsonyabb összegben	48 242	24 335 Ft	1,17 mrd Ft	70 000 Ft	3,37 mrd Ft
Fogyatékosági támogatás magasabb összegben	59 237	29 713 Ft	1,76 mrd Ft	100 000 Ft	5,92 mrd Ft
Vakok személyi járadéka	3 137	20 008 Ft	63 millió Ft	70 000 Ft	0,22 mrd Ft
Rokkantsági járadék	33 273	40 310 Ft	1,34 mrd Ft	120 000 Ft	3,99 mrd Ft
Összesen	143 889		4,34 mrd Ft		13,51 mrd Ft

Budapest, 2021. április